onbelemmerd studeren

Slim studeren met TOS

Tips voor een goede start

Studeren met een taalontwikkelingsstoornis (TOS)

Misschien merk je dat taal niet altijd vanzelf gaat – of dat je informatie op een andere manier verwerkt dan anderen. Dat is oké. Er zijn manieren om je studie zo in te richten dat het beter past bij hoe jij leert en werkt. In deze flyer vind je tips die je kunnen helpen.

Jouw kwaliteiten

Iedereen met TOS is anders, maar misschien herken je jezelf in één of meer van deze kwaliteiten:

- Je denkt creatief en vindt originele oplossingen.
- Je geeft niet snel op en blijft proberen.
- Je leert sterk via beelden en onthoudt visuele informatie goed.
- Je voelt situaties goed aan en let op lichaamstaal.
- Je leert graag door te doen en houdt van praktisch bezig zijn.

Jouw uitdagingen

Sommige dingen kosten misschien meer moeite of energie. Dat is niet gek. Door te weten wat je lastig vindt, kun je beter inschatten wat je nodig hebt.

- Het vinden van de juiste woorden of zinnen.
- Het begrijpen van lange of ingewikkelde uitleg.
- Het vertellen van een verhaal, mondeling of op papier.
- Het volgen van gesprekken of het herkennen van non-verbale signalen.
- Het verwerken van veel informatie tegelijk.

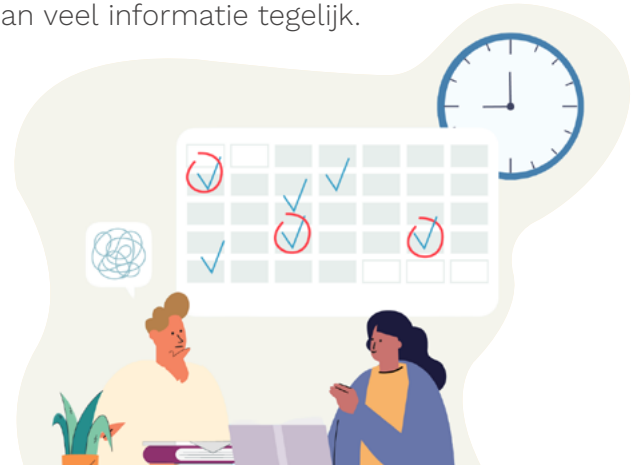

Structuur en consistentie

Duidelijkheid en voorspelbaarheid kunnen helpen om beter grip te houden op je studie. Als informatie overzichtelijk wordt aangeboden – bijvoorbeeld met beelden of vaste routines – kost het minder energie om alles te verwerken. Zo kun je je beter focussen op de inhoud.

Contacturen (zoals les, college of werkgroep)

Tijdens lessen of werkgroepen krijg je veel informatie in korte tijd. Het is fijn als die informatie duidelijk en gestructureerd wordt aangeboden. Door vooraf afspraken te maken of hulp te vragen, kun je zorgen dat je beter mee kunt doen en de uitleg goed kunt volgen.

Wat je aan je leraar kunt vragen

- gebruik van duidelijke, eenvoudige taal in opdrachten, instructies en lesopbouw.
- instructies stap voor stap, één taak tegelijk.
- visuele ondersteuning zoals schema's of video's.
- presentaties met groot, goed leesbaar lettertype bijvoorbeeld Arial of Calibri, met lettergrootte 24.
- of je de presentaties vooraf kunt ontvangen.
- opdrachten en uitleg in verschillende vormen (tekst, mondeling, video).
- voldoende tijd om informatie te verwerken en stilte om rustig na te denken.
- of colleges/lessen worden opgenomen of dat je zelf een geluidsopname mag maken.
- een rustige en goed belichte leeromgeving om je beter te concentreren.
- een duidelijke planning en structuur, zodat je weet wat je kunt verwachten.
- of je kunt samenwerken met medestudenten (peerondersteuning).

Wat je zelf kunt doen

- Herhaal belangrijke informatie en gebruik routines.
- Maak een overzichtelijke planning om je goed voor te bereiden op je studieopdrachten.
- Gebruik visuele hulpmiddelen, zoals schema's of mindmaps, om informatie te ordenen.
- Zoek een rustige werkplek waar je zo min mogelijk wordt afgeleid.
- Deel samenvattingen of aantekeningen met medestudenten.
- Vraag om een vast aanspreekpunt binnen je opleiding voor vragen of problemen.
- Vraag hulp als je merkt dat je vastloopt.

Toetsen en examens

Bij toetsen en examens kan het helpen om vooraf duidelijkheid te hebben en waar mogelijk flexibiliteit te benutten. Hieronder vind je suggesties die je kunnen ondersteunen, afhankelijk van wat mogelijk is en voor jou werkt.

Structuur en duidelijkheid

- Vraag om een overzicht van de leerstof en beoordelingscriteria.
- Vraag om duidelijke, korte vragen.
- Vraag hoe gedetailleerd je antwoorden moeten zijn.
- Vraag om heldere instructies die goed te begrijpen zijn.
- Vraag om visuele ondersteuning, zoals schema's bij toetsvragen.
- Vraag om voorbeeldvragen en modelantwoorden ter voorbereiding.
- Vraag of je vragen mag herformuleren om te controleren of je ze goed begrijpt.
- Vraag om een mondelinge toelichting na afloop.

Flexibiliteit en aanpassingen

- extra tijd of een rustige ruimte.
- rustmoment tijdens de toets.
- gebruik van hulpmiddelen zoals spellingcontrole.
- keuze in toetsvorm (schriftelijk, mondeling, portfolio).
- spreiding van deadlines en toetsmomenten.

Zelfstandige studietaken

Zelf plannen en opdrachten maken, vraagt veel overzicht. Met structuur en slimme hulpmiddelen houd je grip op je studie.

Structuur en overzicht

- Check van tevoren of je de opdracht goed begrijpt.
- Maak een haalbare planning. Vraag hulp als dat nodig is.
- Vraag om duidelijke, schriftelijke instructies over de opdrachten en wat er van je verwacht wordt.
- Splits grote opdrachten op in kleinere stappen.
- Vraag om feedback op tussentijdse resultaten.
- Gebruik hulpmiddelen zoals spellingscontrole, voorleessoftware, woordenlijsten en grammatica-overzichten.
- Vraag om duidelijke, schriftelijke instructies.

Samenwerking en ondersteuning

- Vraag of er schrijftraining is.
- Zoek een studiemaatje of groep voor hulp en motivatie.
- Vraag hulp als je merkt dat je vastloopt of het overzicht verliest.

Stage en afstuderen

Stage of afstuderen is een belangrijke stap. Met goede voorbereiding en begeleiding kun je laten zien wat je in huis hebt.

Voorbereiding

- Vraag op tijd naar de planning en verwachtingen.
- Vraag om duidelijke beoordelingscriteria.
- Vraag naar de koppeling tussen theorie en praktijk, zodat je de context beter begrijpt.
- Vraag om een duidelijk begeleidingsplan, waarin staat wat er van je verwacht wordt.
- Bespreek hoe jij het liefst begeleid wordt.
- Vraag om eenvoudige en duidelijke taal in opdrachten en instructies.
- Vraag om opdrachten in een vorm die bij jou past.
- Zorg ervoor dat de verwachtingen en doelen duidelijk zijn, zodat je precies weet wat je moet doen.
- Vraag om voorbeelden van opdrachten of verslagen zodat je beter begrijpt wat er van je verwacht wordt.

Tijdens

- Vraag om een vast aanspreekpunt waar je terecht kunt met vragen.
- Leg uit wat TOS voor jou betekent, zodat ze hier rekening mee kunnen houden.
- Vraag om hulpmiddelen bij verslaglegging zoals spellingscontrole.
- Vraag hulp bij planning en organisatie, om je werk goed te organiseren.
- Vraag om regelmatige feedbackmomenten met je stagebegeleider en leraar.
- Deel actief je voortgang en eventuele uitdagingen.

Na afloop

- Evalueer samen wat goed ging en wat beter kan.
- Bespreek welke aanpak en afspraken voor jou goed werkten.
- Vraag om ondersteuning bij de overstap naar werk (jobcoach) of vervolgopleiding.

Hulp inschakelen

Je hoeft het niet alleen te doen. Je studiebegeleider, decaan of studentenpsycholoog denkt graag met je mee. Samen kun je kijken wat jij nodig hebt om prettig en succesvol te studeren.

onbelemmerd studeren

Check jouw mogelijkheden op **www.onbelemmerdstuderen.nl**

Ontdek wat jou kan helpen!

Vind tips, hulpmiddelen en informatie over ondersteuning en voorzieningen.
Lees ervaringen van andere studenten en ontdek waar je terechtkunt voor hulp.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

ECIO Leren zonder belemmering